

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

Hermed tillader jeg mig for folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om Københavns lufthavnsvæsen.

(Lovforslag nr. L 21).

Som bekendt blev der ved lov nr. 517 af 23/12 1970 om KLV, hvorved lufthavnsvirksomheden blev oprettet, indsat en bestemmelse om, at loven senere skulle revideres. Denne bestemmelse blev indsat, fordi der på baggrund af planerne om anlæg af lufthavn på Saltholm under lovens behandling blev rejst spørgsmål om, hvorvidt der burde overvejes en driftsform for Københavns lufthavnsvæsen, der gjorde dette økonomisk uafhængigt af staten. På grund af den gennem en årrække herskende usikkerhed med hensyn til lufthavnens fremtid og placering er denne revision flere gange blevet udskudt.

Med folketingets vedtagelse i juni 1980 af loven om udbygning af Københavns lufthavn, Kastrup – hvormed loven om anlæg af lufthavn på Saltholm samtidig er ophævet – er der imidlertid nu truffet endelig beslutning om den virksomhed, som skal foregå på lufthavnen frem til århundredskiftet.

Som det fremgår af bemærkningerne til det foreliggende lovforslag, er der i lyset heraf sket en fornyet overvejelse af spørgsmålet om lufthavnsvirksomhedens organisationsform, idet heri også har været inddraget de erfaringer, som er indhøstet med lufthavnsvæsenets nuværende organisation som en statsvirksomhed under finanslovens § 2.

I denne vurdering er tillige indgået de overvejelser, der lå til grund for det lovforslag om revision af lufthavnsvæsenets styrelseslov, som ministeren for offentlige arbejder i 1975 – hvor det fortsat måtte lægges til grund, at lufthavnen skulle flyttes til Saltholm – fremsatte i folketinget, og hvorefter lufthavnsvæsenet skulle reorganiseres som en statslig forvaltningsvirksomhed, klart adskilt fra statsformuen i øvrigt. Det pågældende lovforslag blev imidlertid som bekendt trukket tilbage, efter at det i forbindelse med folketingets behandling af forslag til finanslov for finansåret 1975–76 havde vist sig, at der ikke i folketinget var tilslutning til at fremme projekteringen af en lufthavn på Saltholm.

En ændring af lufthavnsvæsenets organisation som den, der var på tale i 1975, må først og fremmest bygge på et ønske om, at lufthavnsvæsenets overskud forbliver i virksomheden, adskilt fra statsformuen i øvrigt, således at overskuddet alene kommer lufthavnsvæsenet til gode.

Det er imidlertid regeringens opfattelse, at der med den nu vedtagne udbygningslov for lufthavnen i Kastrup ikke for Københavns lufthavnsvæsen foreligger sådanne særlige forhold, som vil kunne motivere en fuldstændig løsrivelse af lufthavnsvæsenet fra statsfinanserne.

Tanker i så henseende er heller ikke fremkommet på noget tidspunkt under folketingets nylige behandling af udbygningsloven.

Ud fra en samlet vurdering finder regeringen derfor, at det vil være mest hensigtsmæssigt at bevare Københavns lufthavnsvæsenes status som en statsvirksomhed under finanslovens § 2 og at opretholde lufthavnsvæsenets nuværende ledelsesmæssige opbygning.

Det foreliggende lovforslag, som har været forelagt såvel for lufthavnens brugere som for de berørte personaleorganisationer, uden at disse er fremkommet med indvendinger, lægger derfor op til uændret fortsættelse af den nuværende organisationsform for Københavns lufthavnsvæsen.

Med hensyn til spørgsmålet om styring af og kontrol med, at de i udbygningsloven og bemærkningerne hertil indeholdte retningslinier for lufthavnsvirksomheden – tekniske såvel som økonomiske – nøje efterleves i den kommende udbygningsperiode, kan det oplyses, at der er nedsat et særligt anlægsudvalg under ministeriet for offentlige arbejders departement, som har til opgave at forestå og tilrettelægge planlægningen af lufthavnsvirksomheden samt at drage omsorg for, at projektering og gennemførelse af fornødne udbygningsforanstaltninger fremmes mest muligt i den takt, som udviklingen af trafikken på lufthavnen tilsiger. Anlægsudvalget, hvori også lufthavnens største brugere er repræsenteret, har påbegyndt sin virksomhed.

Med disse bemærkninger tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Ministeren for offentlige arbejder (Risgaard Knudsen):

[Ministeren for offentlige arbejder]

Herved skal jeg tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

(Lovforslag nr. L 22).

Forslaget blev første gang fremsat i 1. samling i folketingsåret 1976-77 og genfremsat i 2. samling samme år. Da forslaget ikke nåede at blive færdigbehandlet, blev det genfremsat i folketingsåret 1977-78, i hvilket det imidlertid heller ikke nåede at blive færdigbehandlet.

Det nu på ny fremsatte forslag er en uændret genfremsættelse af det i folketingssamlingen 1977-78 behandlede lovforslag.

Lovforslaget har til formål at udbygge mulighederne for at begrænse den varige driftsmæssige forringelse, som kan ramme en landbrugsejendom, der berøres af et stort ekspropriationsanlæg, typisk en motorvej.

Når et sådant anlæg skal gennemføres, må man nødvendigvis beslægtlægge landbrugsjord og gennemskære marker. En landbrugsejendom, der har måttet afstå jord og har fået en motorvej gennem sit måske ideelt beliggende jordtilliggende, vil derved i mange tilfælde være blevet en mere u hensigtsmæssigt udformet bedrift. Det er klart, at man ved gennemførelsen af et sådant anlæg meget langt tilbage i tiden har haft opmærksomheden henledt på i videst muligt omfang at undgå en sådan forringelse. Allerede jernbaneforordningen af 1845 foreskrev, at man skulle »tage under overvejelse, hvorledes ... kommunikationen mellem de enkelte grundstykker kunne på hensigtsmæssigste måde bringes i stand«. Der er en lige linie fra denne bestemmelse og til de beslutninger, som i dag træffes om udførelse af landbrugstunneler og andre afhjælpningsforanstaltninger i forbindelse med anlæg af en motorvej eller et andet stort anlæg - foranstaltninger, der kan være bekostelige.

Man har ligeledes på et tidligt tidspunkt været helt opmærksom på, at et mageskifte af afskærne jordstykker mellem berørte ejendomme ville være et virksomt middel til nedbringelse af de ulemper, som påførtes disse ejendomme. Herom siger bemærkningerne til jernbaneforordningen:

»Da der ikke fandtes hjemmel i lovgivningen til at gøre det til pligt for grundejerne at magelægge jordstykker, der ved banens an-

læg er fraskårne de respektive jordejendomme, er det fundet rigtigst at søge slige mageslæg, såvidt muligt, istandbragte ved landinspektørens og taksatorernes medvirkning, uden at de dog kunne realiseres, når ikke vedkommende dertil give deres samtykke«. Man pålagde således myndighederne en pligt til at søge mageskifte opnået.

Det fremgår heraf, at der intet nyt er i, at man, når et ekspropriationsanlæg skal gennemføres, bestræber sig på i muligt omfang

at placere anlægget på den - set ud fra den enkelte ejendoms synsvinkel - gunstigst mulige måde,

at afhjælpe uundgåelige driftsmæssige ulemper inden for økonomisk forsvarlige rammer, samt

at anvende mageskifte som et nyttigt redskab til at nå dette mål.

Det er denne principielle tankegang med den beskrevne dybe rod tilbage i tiden, der ligger til grund for det foreliggende forslag, der, som nævnt, vil søge at skabe endnu bedre mulighed for, at den gode hensigt kan omsættes i praktiske resultater. Skal jeg kort rubricere de foreslåede ændringer, kan man sige, at den foreslåede ændring i § 13 søger at skabe bedre sikkerhed for, at man ikke bringer unødigt forstyrrelse ind i de bestående forhold, medens udbygningen af § 15 sigter mod at tilvejebringe øgede muligheder for at afhjælpe eller begrænse den driftsmæssige forringelse af en ejendom, som et uundgåeligt indgreb i ejendomsforholdene forårsager.

Det er allerede i dag således, at vejdirektoratet under forberedelsen af et stort vejanlæg skal forelægge projektet for jordfordelingssekretariatet. Det er bestemt administrativt, idet der ikke er nogen i lov fastsat pligt her til. Nu foreslås det i § 13 at indsætte en bestemmelse om, at anlægsmyndigheden over for ekspropriationskommissionen skal fremlægge en direkte erklæring fra landbrugsministeriet om jordfordelingsspørgsmålet i sin helhed. Herved fastslås det altså, at en myndighed med særlig sagkundskab på landbrugsforhold skal ind i sagen på et tidligt tidspunkt.

Den foreslåede affattelse af § 13 har endvidere sammenhæng med den i 1978 gennemførte ændring af lov om landbrugsejendomme, der bl. a. har til formål at værne dyrkningsjordene og sikre en forsvarlig ud-

[Ministeren for offentlige arbejder]

nyttelse af de jordbrugsmæssige arealressourcer, og som sikrer landbrugsministeren indseende med nye projekter, hvorved større landbrugsarealer vil blive beslaglagt til ikke-jordbrugsmæssige formål, eller som vil medføre væsentlige indgreb i arronderingen eller driften af landbrugsejendommene.

I forslaget er det således bestemt, at forelæggelse af et projekt for landbrugsministeren ikke alene sigter på en bedømmelse af den jordfordelmæssige side af sagen, men også på, at der gives landbrugsministeren lejlighed til at fremkomme med en bedømmelse af projektet ud fra jordbrugsmæssige synspunkter med henblik på at søge forbruget af god dyrkningsjord begrænset mest muligt.

Tilføjelserne til § 15 sigter mod at forbedre mulighederne for at gennemføre en hensigtsmæssig jordfordeling, idet man efter forslaget i begrænset omfang skal kunne gøre dette uden samtykke fra de pågældende ejere. Det skinner igennem de bemærkninger til jernbaneforordningen, som jeg citerede før, at gennemførelse af sådanne regler nok allerede i 1845 ikke har været forordningens forfattere fremmede, men man blev dog stående ved kun at pålægge myndighederne en pligt til at virke for en fornuftig mageskifteordning.

Ekspropriationslovskommissionen, der afgav sin første betænkning i 1963, behandlede spørgsmålet ret indgående, men blev faktisk stående ved ordningen fra 1845, og det gjorde den lov fra 1964, som blev resultatet af betænkningen, da også.

Såvel den tekniske og strukturmæssige udvikling i landbruget som kravet om den bedst mulige udnyttelse af vore arealressourcer har imidlertid bevirket, at man i de interesserede kredse ikke har ment, at den ordning, som loven fra 1964 blev stående ved, kunne opretholdes uændret. Man har ment, at der bør tilvejebringes bestemmelser, som inden for angivne grænser muliggør at gennemføre en jordfordeling uden samtykke fra hver enkelt berørt grundejer.

I den af landbokommissionen i januar 1971 afgivne betænkning henstillede kommissionen således til landbrugsministeren, at der blev søgt tilvejebragt en sådan lovhjemmel.

Spørgsmålet blev endvidere i juli 1974 af folketingets landbrugs- og fiskeriudvalg rejst over for den daværende landbrugsminister, der i sit svar gav folketingsudvalget tilsagn

om at optage forhandling med ministeriet for offentlige arbejder om sagen.

Mellem landbrugsministeriet og ministeriet for offentlige arbejder havde der imidlertid allerede forinden været ført forhandlinger om spørgsmålet, og i sin besvarelse af et i folketingets spørgetid den 5. november 1975 stillet spørgsmål kunne landbrugsministeren oplyse, at der allerede var iværksat forberedende arbejder med henblik på udarbejdelsen af forslag til de lovændringer, der ville være nødvendige for at skabe hjemmel for en udvidet adgang til gennemførelse af jordomlægninger i forbindelse med ekspropriationsanlæg, og at man var indstillet på at søge dette arbejde fremmet mest muligt.

De af den tidligere og nuværende landbrugsminister givne tilsagn over for dette høje ting indfries nu ved fremsættelse af det foreliggende lovforslag, der sigter på ekspropriationer til statslige ekspropriationsanlæg, først og fremmest større vejanlæg, idet der mellem landbrugsministeriet og ministeriet for offentlige arbejder er enighed om, at man lader spørgsmålet bero, for så vidt angår ekspropriationer til mindre veje, der foretages efter reglerne i lov om offentlige veje, indtil der er indhøstet erfaringer med den foreslåede ændring i ekspropriationsprocedureloven.

Jeg skal i denne forbindelse bemærke, at ministeriet for offentlige arbejder i et svar på en henvendelse fra amtsrådsforeningen vedrørende spørgsmålet om indførelse af en lovhjemmel til jordfordeling ved ekspropriationer til amtskommunale veje har givet udtryk for, at ministeriet er villig til at tage dette spørgsmål op til overvejelse og forhandling med amtsrådsforeningen, kommunernes landsforening og landbrugsministeriet.

Da der i en konkret foreliggende situation kan være et lige så stort behov for gennemførelse af jordfordeling ved andre anlæg end veje, f. eks. ved jernbaneanlæg, ligesom sådanne bestemmelser af systematiske grunde bør være generelt affattede, omfatter lovforslaget som nævnt alle arter af ekspropriationsanlæg, hvortil ekspropriation sker efter loven fra 1964.

Som tidligere sagt er jordomdelinger i forbindelse med ekspropriation en gammel foreteelse, og fra de senere år er der adskillige eksempler på, at det i forbindelse med store vejanlæg i praksis har været muligt på det bestående lovgrundlag at nå frem til en hen-

[Ministeren for offentlige arbejder]

sigtsmæssig løsning af de arronderingsmæssige forhold gennem et nært samarbejde mellem jordfordelingssekretariatet, anlægsmyndigheden og ekspropriationskommissionen. Men det må også erkendes, at det skulle være muligt at nå videre på et udbygget lovgrundlag. Det foreslås hermed tilvejebragt.

Det må hilses med stor tilfredshed, at initiativet til at få disse regler gennemført i første række kommer fra landboorganisationerne. Der er således i de direkte berørte kredse en udbredt forståelse for det rigtige i at gennemføre regler af den i forslaget indeholdte art.

Under hensyn hertil, samt til at lovforslæets principielle indhold under de to tidligere behandlinger har fået en overvejende positiv modtagelse her i tinget, genfremsættes det hermed, idet jeg skal anbefale lovforslaget til hurtigt og velvillig behandling.

Landbrugsministeren (Poul Dalsager):

Hermed har jeg den ære for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om indkøbsforeninger for mindre jordbrugere.
(Lovforslag nr. L 23).

Som anført i bemærkningerne til lovforslaget er der ved udgangen af marts 1980 disponeret over de statsmidler, der ved loven om indkøbsforeninger er stillet til rådighed til udlån til foreningerne.

Da der er stort behov for yderligere midler til finansiering af maskinindkøb m. v., finder regeringen det påkrævet, at sådanne midler tilvejebringes.

Forslaget skal ses som et led i regeringens erhvervs- og beskæftigelsesplan.

For finansåret 1981 foreslår regeringen efter forhandling med Danske Husmandsforeninger, at der af statskassen stilles 10 mill. kr. til rådighed til udlån til indkøbsforeningerne og for hvert af finansårene 1982 til 1985 et på de årlige bevillingslove opført beløb.

Endvidere indeholder lovforslaget bl. a. en ajourføring af forskellige beløb i loven, der vedrører udmåling af indkøb til foreningernes medlemmer m. m., samt en bemyndigelse til, at sådanne ajourføringer fremtidig foretages administrativt.

Jeg skal herefter fremsætte nærværende forslag til tingets velvillige behandling.

Justitsministeren (Henning Rasmussen):

Hermed tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om køb på kredit.
(Lovforslag nr. L 24).

Lovforslaget bygger på betænkning om køb på kredit fra 1978 afgivet af kreditkøbsudvalget, hvis medlemmer bl. a. var udpeget af erhvervs- og forbrugerorganisationerne.

Formålet med lovforslaget er at gennemføre en civilretlig regulering af hele kreditkøbsområdet med hovedvægten lagt på at styrke kreditkøbernes retsstilling. For afbetalingskøb med ejendomsforbehold skal lovforslaget afløse den gældende afbetalingslov fra 1954. Selv om afbetalingshandelen stadig væk er dominerende inden for kreditkøbsområdet, er der ingen tvivl om, at andre kreditkøbsformer, f. eks. kontokøb, vinder frem. Der er derfor behov for en civilretlig regulering af hele kreditkøbsområdet og ikke blot af køb med ejendomsforbehold.

Kreditkøb dækker jo en ikke uvæsentlig del af det samlede private forbrug. Det er nok især unge familier, der køber på kredit, ligesom denne mulighed spiller en særlig rolle for grupper med lave indkomster. Et væsentligt formål er derfor – under rimelig hensyntagen til sælgerens interesser – at sikre forbrugerne en øget og tidssvarende retsbeskyttelse. Forslaget skal her ses som et vigtigt led i den beskyttelse af forbrugerne, der i de senere år er gennemført med udgangspunkt i forbrugerkommissionens henstillinger.

En væsentlig nydannelse i forslaget er regler, der tager sigte på at give forbrugerne et bedre beslutningsgrundlag, når de skal tage stilling til, om de vil købe på kredit, og hvilket kredittilbud de i givet fald skal vælge. Det foreslås, at sælgeren i alle kreditkøb med forbrugere skal give fyldestgørende og korrekte oplysninger om kreditvilkår og kreditomkostninger. Et særligt spørgsmål i denne forbindelse er, om sælgeren også bør have pligt til at give oplysning om kreditomkostningerne udtrykt som en effektiv årlig rente. Dette er en værdifuld oplysning for køberen, fordi den giver køberen et grundlag for at kunne bedømme omkostningerne ved en kredit uafhængig af kredittens størrelse, afdragsform osv. Fra forbrugerside anser man det for meget vigtigt, at forbrugerne sikres denne